

SALES, Jordi. *Escrits sobre la filosofia catalana*. Edició Josep MONTSERRAT I MOLAS. Cabrera de Mar (Barcelona): Edicions Galerada, 2018. 205 pàgs. [14 x 21].

Jordi Sales (1943) -filòsof i antic professor de filosofia a la Universitat de Barcelona- presenta en aquest llibre una recopilació de textos escrits sobre pensadors catalans contemporanis: Pere Coromines, Jaume Serra i Hünter, Carles Cardó, Francesc Mirabent, Joaquim Xirau, Eduard Nicol, i Josep Ferrater Móra. A la presentació: “Filosofia catalana, en català, a Catalunya? Problemes de l’actual historiografia filosòfica” ens mostra la problemàtica que ha viscut la filosofia catalana, la seva metodologia i manera d’exposar-se. Aquest text que encapçala la publicació formà part d’un debat organitzat per la Fundació Acta i publicat després al volum: Àngel CASTIÑEIRA (ed.): *La filosofia a Catalunya durant la transició (1975-1985)*. En el treball es replanteja la situació de la filosofia catalana: en l’actualitat hi ha traduccions d’autors al català i es pot pensar en un pensament català escrit en català, juntament amb publicacions sobre aquest àmbit, si bé cal assolir una major projecció.. I al text esmentat diu: “cal acabar la tasca de la Renaixença: fer del català una llengua de cultura,..., que serveixi als ciutadans per a poder debatre els seus problemes amb coneixement” (p. 34). Cal recordar que l’any 2011 es publicaren les *Actes del Primer Congrés Català de Filosofia*.

Sales aporta una breu biografia del primer autor Pere Coromines (1870-1939) que ens ajuda a comprendre la seva trajectòria com a secretari del Consell d’Administració del Banc de Catalunya, juntament amb aspectes de la seva tasca literària i política. Esmenta aspectes del seu pensament reflectits a *Jardins de Sant Pol* (1926), per presentar detalls de la seva metafísica inclosos a l’obra. Després de centrar-se en la novel·la *Les dites i facècies de l’entrenu filantrop en Tomàs de Bajalta* (1925), una trilogia, i comparar Coromines amb Jaume Serra i Hünter (1878-1943), aprofundeix en l’obra del segon. Catedràtic de filosofia a la Universitat de Barcelona a partir de 1913, formà part de l’Escola de Barcelona i fou un dels fundadors de la Societat Catalana de Filosofia de l’Institut d’Estudis Catalans el 1922. Sales comenta i fa una valoració de l’escrit “Idealitat, metafísica, espiritualisme” (1922) i defineix el seu pensament com a espiritualisme idealista influït en Plató, abans d’exposar i valorar la seva filosofia i les seves aportacions a l’àmbit català. Després es refereix a Carles Cardó (1884-1958), pensador de l’església catalana, que va escriure -entre altres- *La nit transparent* (1928), una obra per ser llegida per les generacions futures com si fos un clàssic. A continuació tracta sobre tres deixebles de Serra i Hünter: Francesc Mirabent (1888-1952), Joaquim Xirau (1895-1946) i Eduard Nicol (1907-1990). Ens recorda que en el moment que els tres autors van exercir la seva tasca, no es valoraven les possibilitats de la llengua catalana a la Universitat i en la recerca. Francesc Mirabent es doctorà a Madrid amb una tesi sobre l’estètica anglesa del segle XVIII, fou professor titular a partir de 1943 i catedràtic d’estètica (1950) de la Universitat de

Barcelona. La seva obra *De la bellesa*, escrita el 1936 ens aparta de l'estètica contemporània i ens apropa al pensament del s. XIX. Sales després de la disserció sobre la situació de la Universitat durant el franquisme revisa Joaquim Xirau. Comenta aspectes històrics i biogràfics i destaca la seva obra *El sentit de la veritat* (1929), en la que tracta sobre la realitat d'un món de coses i un sistema de representacions que remet a l'idealisme platònic. Defensa que la veritat es l'adequació entre l'inteecte i les coses. Pel que fa al pensament d'Eduard Nicol observa com la filosofia està viva, no ha mort -com alguns filòsofs han plantejat-, sinó que tot i la seva fragilitat és una revolució teòrica. Una bona mostra en són Husserl o Heidegger. No es pot donar per suposada la saviesa, cal cercar-la. La filosofia és salvació de la vida i com a tal cal ser comunicada.

Finalment, analitza en que consisteixen els -ismes que apareixen al *Diccionario de Filosofía* de Josep Ferrater Móra (1912-1991). Revisa la diferència entre "dogmatisme" i "escepticisme"; dedueix a partir d'una actitud fenomenològica en que consisteix cada terme. De fet no aporta més coneixements sobre Ferrater Móra: ni sobre la seva doctrina, ni sobre la seva biografia.

Jordi Sales, així com Xavier SERRA I LABRADO a l'epíleg, critiquen la situació en que s'ha trobat la filosofia catalana en el s. XX. També hi ha hagut autors que des d'un punt de vista contraposat s'han apropiat a la historia de la filosofia: defensant el sentit comú escocès, o bé el lliurepensament, el positivisme i el materialisme. Amb l'excepció dels autors medievals, la filosofia catalana ha estat totalment desprestigiada i s'ha limitat a la recepció i interpretació de les tendències forànies. Sales considera que és una equivocació considerar filosofia catalana els autors que han escrit en castellà a Catalunya. Per aquest motiu proposa en aquest volum alguns autors que sense ser estrictament filòsofs han aportat un pensament propi, i d'una forma subtil deixa entreveure la seva posició filosòfica. Inclou al final un índex de noms.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Jordi Sales (1943) -filósofo y antiguo profesor de filosofía de la Universidad de Barcelona- presenta en este libro una recopilación de textos escritos sobre pensadores catalanes contemporáneos: Pere Coromines, Jaume Serra i Hünter, Carles Cardó, Francesc Mirabent, Joaquim Xirau, Eduard Nicol, y Josep Ferrater Móra. En la presentación: "Filosofía catalana, en català, a Catalunya? Problemes de l'actual historio-

grafía filosòfica” nos muestra la problemática que ha vivido la filosofía catalana, su metodología y manera de exponerse. Este texto que abre la publicación formó parte de un debate organizado por la Fundación Acta y fue publicado después en el volumen: Ángel CASTIÑEIRA (ed.): *La filosofía a Catalunya durant la transició (1975-1985)*. En el trabajo se replantea la situación de la filosofía catalana: en la actualidad hay traducciones de autores al catalán y existe un pensamiento catalán escrito en catalán, junto con publicaciones sobre dicho ámbito, si bien es preciso alcanzar una mayor proyección. Y en el texto mencionado dice: “cal acabar la tasca de la Renaixença: fer del català una lengua de cultura,..., que serveixi als ciutadans per a poder debatre els seus problemes amb coneixement” (p. 34). Debemos recordar que el año 2011 se publicaron las *Actes del Primer Congrés Català de Filosofia*.

Sales aporta una breve biografía del primer autor Pere Coromines (1870-1939) que nos ayuda a comprender su trayectoria como secretario del Consejo de Administración del Banc de Catalunya, junto con aspectos de su tarea literaria y política. Menciona rasgos de su pensamiento reflejados en *Jardins de Sant Pol* (1926), para presentar detalles de su metafísica incluidos en la obra. Después de centrarse en la novela *Les dites i facècies de l'entrenu filantrop en Tomàs de Bajalta* (1925), una trilogía, y comparar Coromines con Jaume Serra i Hünter (1878-1943), profundiza en la obra del segundo. Catedrático de filosofía en la Universidad de Barcelona a partir de 1913, formó parte de la Escuela de Barcelona y fue uno de los fundadores de la Societat Catalana de Filosofia del Intitut d'Estudis Catalans en 1922. Sales comenta y lleva a cabo una valoración del escrito “Idealitat, metafísica, espiritualisme” (1922) y define su pensamiento como espiritualismo idealista influido en Platón, antes de exponer y valorar su filosofía y sus aportaciones en el ámbito catalán. Después se refiere a Carles Cardó (1884-1958), pensador de la iglesia catalana, quien escribió -entre otras- *La nit transparent* (1928), una obra para ser leída por las generaciones futuras como si se tratara de un clásico. A continuación, trata sobre tres discípulos de Serra i Hünter: Francesc Mirabent (1888-1952), Joaquim Xirau (1895-1946) y Eduard Nicol (1907-1990). Nos recuerda que en el momento en que estos autores ejercieron su tarea, no se valoraba la posibilidad de la lengua catalana en la Universidad, ni en la investigación. Francesc Mirabent se doctoró en Madrid con una tesis sobre la estética inglesa del siglo XVIII, fue profesor titular a partir de 1943 y catedrático de estética (1950) de la Universidad de Barcelona. Su obra *De la bellesa*, escrita en 1936 nos aparta de la estética contemporánea y nos acerca al pensamiento del s. XIX. Sales tras disertar sobre la situación de la universidad durante el franquismo revisa Joaquim Xirau. Comenta aspectos históricos, biográficos y destaca su obra *El sentit de la veritat* (1929), en la que trata sobre la realidad de un mundo de cosas y un sistema de representaciones que remite al idealismo platónico. Defiende que la verdad consiste en la adecuación entre el intelecto y las cosas. En cuanto al pensamiento de Eduard Nicol observa como la filosofía está viva, no ha muerto -como algunos filósofos han planteado-, sino que a pesar de su fragilidad es una revolución teórica. Una buena muestra de ello son Husserl y Heidegger. No se puede presuponer la sabiduría, sino que es preciso buscarla. La

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (abril 2020)

filosofía sirve para salvarnos de la vida y como tal es preciso que sea comunicada.

Finalmente, analiza en que consisten los -ismos que aparecen en el *Diccionario de Filosofía* de Josep Ferrater Móra (1912-1991). Revisa la diferencia entre “dogmatismo” y “escepticismo”; deduce a partir de una actitud fenomenológica en que consiste cada término. De hecho, no aporta más conocimientos sobre Ferrater Móra: ni sobre su doctrina, ni sobre su biografía.

Jordi Sales, así como Xavier SERRA I LABRADO en el epílogo, critican la situación en que se ha encontrado la filosofía catalana en el s. XX. También ha habido autores que desde un punto de vista contrapuesto se han acercado a la historia de la filosofía: defendiendo el sentido común escocés, o bien el librepensamiento, el positivismo y el materialismo. Con excepción de los autores medievales, la filosofía catalana se ha hallado totalmente desprestigiada y se ha limitado a la recepción e interpretación de las tendencias foráneas. Sales considera que es una equivocación considerar filosofía catalana los autores que han escrito en castellano en Cataluña. Por este motivo propone en el volumen algunos autores que sin ser estrictamente filósofos han aportado un pensamiento propio, y de una forma sutil deja entrever su posición filosófica. Incluye al final un índice de nombres.

IHE

(Secretaria de la revista)